

Quy tắc xuất xứ trong các FTA và Quy chế ưu đãi thuế quan phổ cập (GSP) mới của EU

Đồng Nai, 06/08/2013

Từ Ưu đãi Thuế quan Phổ cập (GSP)
đến Quy tắc xuất xứ (RoO) của Hiệp
định Thương mại Tự do (FTA) trong
thương mại giữa Việt Nam và EU:
Thay đổi và Thách thức

Claudio Dordi
EU-MUTRAP

Nội dung trình bày

- Tiến hóa từ GSP đến FTA: những biến chuyển trong thương mại quốc tế
 - Tác động tiềm tàng đến Việt Nam
- Biểu thuế của EU đối với các sản phẩm nhập khẩu chính từ Việt Nam; kịch bản GSP và FTA

Từ GSP đến FTA: có những thay đổi gì?

Những biến chuyển trong thương mại quốc tế

- Từ ưu đãi thương mại đơn phương đến Hiệp định thương mại tự do song phương
 - Ổn định hơn và khả năng dự báo cao hơn
 - Trong FTA, thuế quan giảm về 0 đối với hầu hết các mặt hàng
- Bối cảnh:
- Việt Nam phải cạnh tranh với các quốc gia đang phát triển khác trên thị trường châu Âu
 - Nhiều quốc gia châu Phi, khu vực Ca-ri-bê và Thái Bình Dương đã đàm phán và ký kết FTA với EU
 - Malaysia, Thái Lan cũng đang đàm phán FTA với EU (và với các quốc gia phát triển khác như Nhật Bản, Mỹ)
- Myanmar vẫn đang được hưởng ưu đãi GSP

Tác động của những biến chuyển trong thương mại thế giới đến các nhà xuất khẩu Việt Nam?

- Tăng cạnh tranh trên thị trường EU từ các đối tác FTA của EU (nếu trì hoãn việc đàm phán FTA Việt Nam-EU)
- Cộng gộp xuất xứ sẽ trở thành vấn đề quan trọng (tích vực hoặc tiêu cực!)
 - Malaysia và Singapore đã đạt trạng thái trưởng thành đối với GSP, vì thế sẽ không có khả năng cộng gộp
 - Nếu Việt Nam ký kết FTA thì sẽ không tận dụng cộng gộp để được hưởng ưu đãi GSP với các GSP khác trong khu vực, như Cam-pu-chia và Lào
 - Có thể tận dụng các kiểu cộng gộp khác hay không? (FTA? Hàn Quốc? Nhật Bản?)

Xuất khẩu của Việt Nam sang EU

		2011			
HS	Mặt hàng	Thuế ưu	Thuế ưu	Tỷ lệ được	Thuế FTA
		đãi Tối huệ quốc (%)	đãi GSP (%)		
39	Bao, túi (bao gồm mũ) chất liệu of polyme etylen	6.5	3	3.5	6.5
61	Quần áo và phụ kiện đan hoặc dệt kim				
62	Quần áo và phụ kiện, không phải dệt kim/đan	12	9.6	2.4	12
63	Các sản phẩm/bộ sản phẩm dệt/quần áo khác				
64	6401				
	6402	17	11.9	5.1	17
	6404				
	6403	8	4.5	3.5	8
94	Đồ gỗ	0			
851217	Điện thoại di động	0			

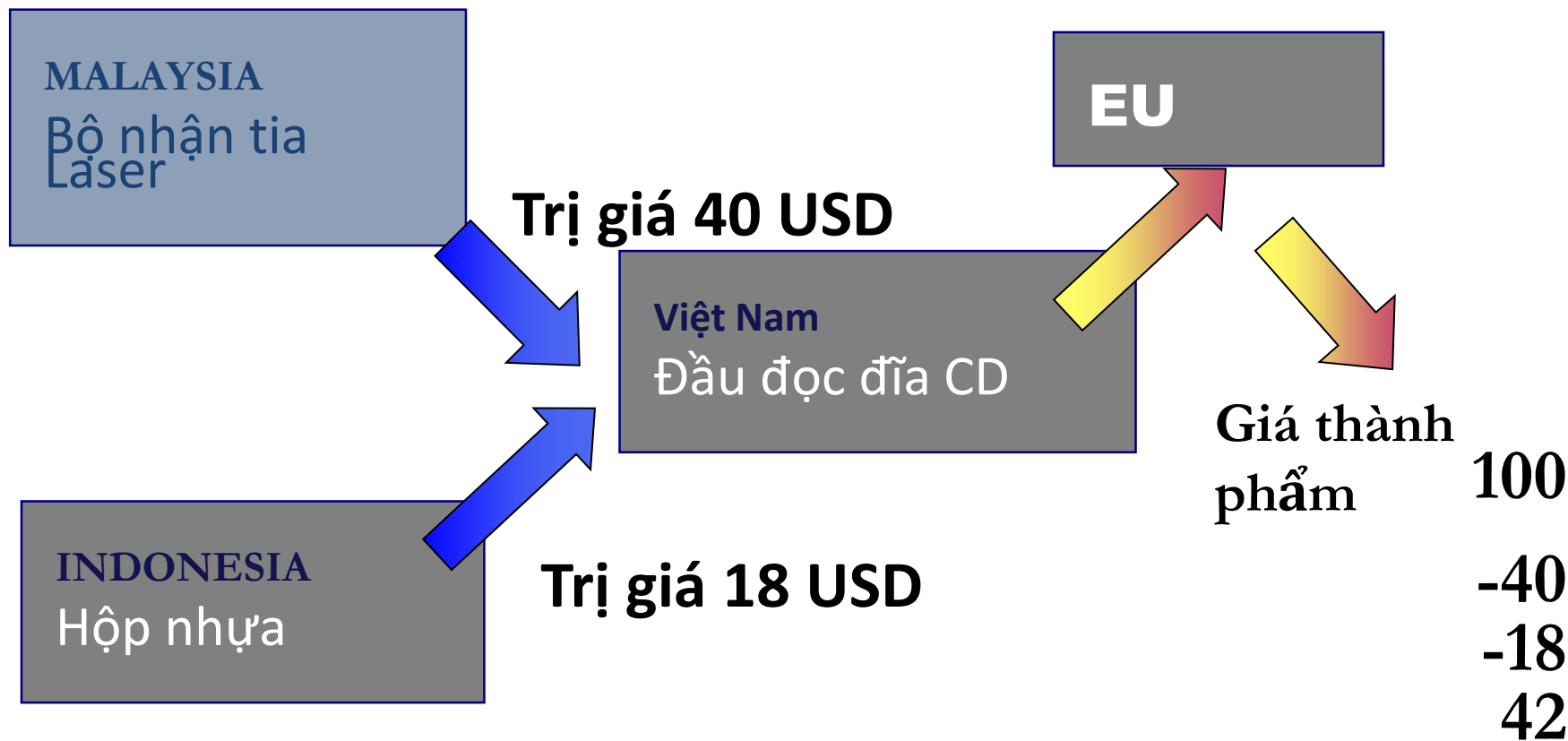
Quy tắc xuất xứ: một số thay đổi gần đây của EU

- Dệt may: không có thay đổi gì liên quan đến Việt Nam.
- *Cộng gộp xuất xứ*: yêu cầu về hàm lượng giá trị đã được dỡ bỏ, Cộng gộp xuất xứ khu vực có thể sẽ được mở rộng đến một số khu vực nhất định
-
- Khả năng mở rộng phạm vi cộng gộp (ví dụ, Hàn Quốc)
- *Thủ tục xác định và kiểm soát nguồn gốc sẽ thay đổi vào năm 2017*: Chứng nhận xuất xứ của cơ quan có thẩm quyền của nước hưởng lợi sẽ được thay thế bằng khai báo nguồn gốc trực tiếp của nhà xuất khẩu.

Cộng gộp

- Trước cải cách:
 - Khi còn áp dụng cộng gộp, xuất xứ của sản phẩm hoàn thiện là một trong các quốc gia nằm trong Nhóm (ví dụ, ASEAN) với điều kiện giá trị gia tăng ở nước đó lớn hơn giá trị nguyên vật liệu đến từ các quốc gia khác trong Nhóm.
- Hiện nay:
 - Khi áp dụng cộng gộp, xuất xứ của sản phẩm hoàn thiện sẽ vẫn là quốc gia đó, trừ khi các công đoạn sản xuất thực hiện tại đó là các công đoạn sản xuất hoặc chế biến tối thiểu như nêu trong điều 78 của bộ Quy định.

Cộng gộp theo quy định cũ và mới

Xuất xứ sản phẩm theo quy định cũ là Malaysia

Xuất xứ sản phẩm theo quy định mới là Việt Nam

Thay đổi trong Quy tắc xuất xứ theo Quy định mới của EU về GSP có hiệu lực từ năm 2014

- Thay đổi về Cộng gộp đối với Khối ASEAN
 - Do Malaysia đã đạt trạng thái trưởng thành còn Singapore mới ký kết FTA, đầu vào từ các quốc gia này sẽ không đủ điều kiện để áp dụng cộng gộp khu vực để hưởng GSP
 - Việt Nam hiện chỉ có thể cộng gộp với các thành viên còn lại của ASEAN (...)
 - Khi đã ký kết FTA với EU, Việt Nam sẽ không được áp dụng cộng gộp khu vực để hưởng GSP nữa
 - Các quy tắc cộng gộp khác sẽ được thiết lập trong khuôn khổ FTA (cần đưa vào đàm phán)

Thay đổi về tỷ lệ hàm lượng yêu cầu

- *Trước đây: Tỷ lệ tối đa nguyên vật liệu ngoại nhập (nguyên vật liệu không xuất xứ)*

giá trị nguyên vật liệu ngoại nhập X 100 < 40%

Giá xuất xưởng

- *Hiện tại: Nâng mức tối đa nguyên vật liệu ngoại nhập*

giá trị nguyên vật liệu ngoại nhập X 100 < 50%

Giá xuất xưởng

LDC: 70% (cạnh tranh từ các quốc gia khác...)

Đơn cử Quy tắc xuất xứ đối với một số sản phẩm: hàng may mặc dệt kim hoặc đan (KS 61)

- Việt Nam
 - Dệt: quy tắc xuất xứ áp dụng từ sợi
 - Khác: quy tắc xuất xứ áp dụng từ xơ tự nhiên
- **LDC**
 - May mặc: quy tắc xuất xứ áp dụng từ vải
 - May mặc khác: kéo sợi và dệt kim hay nhuộm sợi làm từ xơ tự nhiên và dệt kim
- FTA
 - Hàn Quốc (= Việt Nam khi hưởng GSP)
 - Colombia (= Việt Nam khi hưởng GSP)

Đơn cử Quy tắc xuất xứ đối với một số sản phẩm: hàng may mặc không thuộc nhóm dệt kim hoặc đan (HS 62)

- GSP (Việt Nam)

- Quy tắc xuất xứ áp dụng từ từ sợi hoặc một trong các hạng mục sau: sản xuất từ vải không thêu, với điều kiện vải không thêu không vượt quá 40% giá thành phẩm của sản phẩm

- **LDC**

- Quy tắc xuất xứ áp dụng từ vải

- Các FTA khác

- FTA với Colombia (giống với Việt Nam khi hưởng GSP)

Giày

- Giày:
 - Quy tắc xuất xứ áp dụng từ từ bất kỳ nguyên liệu thuộc dòng thuế nào, trừ lắp ráp mũ giày gắn với đế trong hoặc với các bộ phận khác của đế thuộc dòng thuế 6406
 - Các bộ phận giày thuộc dòng thuế 6406: thay đổi dòng thuế
- FTA
 - FTA với Colombia: tương tự GSP

Quy tắc xuất xứ ưu tiên của EU trong tương lai

- Dường như EU có ý định xây dựng quy tắc xuất xứ Pan European (tuy nhiên vẫn thuộc công ước EUROMED): *một quy tắc chung cho tất cả có thể sẽ không còn phù hợp nữa*
- Những thay đổi của EU về GSP được vận dụng trong thời gian gần đây như một nguồn cảm hứng để thiết kế và đàm phán các quy tắc xuất xứ trong FTA
- Chứng nhận cho các nhà xuất khẩu được chấp nhận và đã đăng bạ

Mô hình tiên tiến nhất: FTA EU – Hàn Quốc

- Hàn Quốc chấp nhận vận dụng mô hình của EU mặc dù có chiều hướng sử dụng mô hình của Bắc Mỹ khi soạn thảo Quy tắc xuất xứ trong FTA.
- Có một số thay đổi trong mô hình PANEURO :
- Thay đổi về ngôn từ trong quy tắc xuất xứ đối với một số sản phẩm cụ thể, phản ánh cách diễn giải các quy tắc mới của EU
- Vận dụng nguyên tắc thoáng hơn về lãnh thổ

Mô hình tiên tiến nhất: FTA EU – Hàn Quốc

- Vận dụng khái niệm nhà nhập khẩu được chấp nhận
- Trong phần quy tắc xuất xứ đối với các mặt hàng cụ thể, tỷ lệ nguyên vật liệu ngoại nhập tăng từ 40% lên 50% đối với một số nhóm nhất định
- Tăng các tiêu chí chuyển đổi dòng thuế (CTH – Customs Tariff Heading) cho các nhóm sản phẩm 84 và 85

Bài học kinh nghiệm từ EU

- **Công nhận rằng** “*Quy tắc xuất xứ đã trở nên lỗi thời và không theo kịp những tiến hóa trong thương mại quốc tế. Bộ quy tắc hiện hành được xây dựng trong thập kỷ 70 và không thay đổi nhiều về chất từ đó đến nay, trong khi thương mại Thế giới đã có nhiều thay đổi*”
- **Tự sửa sai khi soạn thảo Quy tắc xuất xứ** ”*Phương pháp chi phí thuận*” đã bị bỏ qua trong quá trình cải tổ của EU
- **Làm mới và xem xét lại các quy tắc xuất xứ:** vận dụng khái niệm nhà nhập khẩu được chấp nhận và hướng tới nhà nhập khẩu được đăng bạ

Bài học kinh nghiệm từ EU (2)

- *Công nhận rằng “Ưu đãi thấp cộng với chi phí tuân thủ cao sẽ khiến cho ưu đãi không còn hấp dẫn. Nhờ vào các thỏa thuận thương mại đàm phán thành công, mức ưu đãi đã thu hẹp lại nhiều so với trước đây”*
- *Sử dụng tỷ lệ áp dụng khi soạn thảo Quy tắc xuất xứ trong các FTA: nếu tỷ lệ áp dụng thấp, đó là dấu hiệu cho thấy hiệp định có vấn đề*
- *Cần nỗ lực để thảo ra các Quy tắc xuất xứ có thể dự báo, minh bạch và hoàn chỉnh, tiếp cận công khai cho khu vực tư nhân, nghiên cứu và các bên liên quan*

Một số câu hỏi đặt ra về Quy tắc xuất xứ trong các FTA tương lai của EU

- Liệu quy tắc xuất xứ hay mô hình của EU có bị ảnh hưởng bởi các Phương pháp luận khác, đơn cử như của Bắc Mỹ hay ASEAN ?
- Liệu những thay đổi đó có ảnh hưởng đến việc từng bước hình thành thông lệ quốc tế về quy tắc xuất xứ trong các FTA?
- Hệ thống các nhà xuất khẩu được đăng bạ sẽ vận hành ra sao?

XIN CẢM ƠN

Liên hệ :

Ban quản lý Dự án EU-MUTRAP

**Phòng 1203, Tầng 12, Khu Văn phòng, Tòa tháp Hà Nội,
49 Hai Bà Trưng, Hoàn Kiếm, Hà Nội**

Tel: (84 - 4) 3937 8472

Fax: (84 - 4) 3937 8476

Email: mutrap@mutrap.org.vn

Website: www.mutrap.org.vn

(Tài liệu hội thảo được đăng trên trang Web này)